

แนวทางการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

The Guidelines for Curriculum Administration for Career-Oriented Classroom of
Mae Chan Witthayakhom School under Secondary Educational Service Area
Office 36

กายทิพย์ แจ่มจันทร์

อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระหลัก อาจารย์ ดร.พูนชัย ยาวีราช

อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ อริยา

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 2) เพื่อศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 3) แนวทางการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 โดยมีขอบเขตเนื้อหาเป็นขั้นตอนในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 2) การจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา 3) การวางแผนบริหารจัดการหลักสูตร 4) การปฏิบัติการบริหารจัดการหลักสูตร 5) การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล 6) การสรุปผลการดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา 7) การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และข้อที่ 2 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลมาหาค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์ข้อมูลตามขอบเขตเนื้อหา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มนโยบาย,กลุ่มวิชาการและกลุ่มปฏิบัติ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นการสนทนากลุ่มและนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ การศึกษาอิสระในครั้งนี้นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

สภาพปัจจุบันการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต36 ทั้ง 7 ด้าน ยังพบปัญหาทุกด้านโดยแจกแจงเป็นรายข้อย่อยของแต่ละด้าน เช่น การ สร้างความตระหนักให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง การใช้งบประมาณที่มีอย่างจำกัด การทำงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร ห้องเรียนอาชีพ การปฏิบัติงานตามแผน การจัดทำรายงานการนิเทศอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร สรุปผลการเรียน ตามเกณฑ์ การปรับปรุงโครงสร้างเวลาเรียน เป็นต้น

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต36 โดยภาพรวมทั้ง 7 ขั้นตอน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด เรียงลำดับได้ดังนี้ 1)ด้านการวางแผนบริหารจัดการหลักสูตร 2)ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา 3)ด้าน การปฏิบัติการบริหารจัดการหลักสูตร 4)ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล 5)ด้านการจัดทำสาระของ หลักสูตรสถานศึกษา 6)ด้านการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา 7)ด้านการ สรุปผลการดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

แนวทางในการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต36

1. ด้านการวางแผนบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา แนวทาง มีการตั้งคณะทำงานด้านการส่งเสริม งานวิจัยเพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรห้องเรียนอาชีพและวางแผนการแนะแนวให้ครูทุกคนสามารถแนะแนว ห้องเรียนอาชีพได้

2. ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา แนวทาง มุ่งเน้นในเรื่องของการสร้างความตระหนักถึง ความสำคัญในการจัดทำหลักสูตรห้องเรียนอาชีพรวมถึงการจัดอบรม สัมมนาเพิ่มทักษะให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และมีการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายเพื่อให้เข้าถึงหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ

3. ด้านการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา แนวทาง สถานศึกษา ต้องจัดให้มีการประชุมที่สามารถสะท้อนถึงปัญหาในการจัดทำหลักสูตรหรือการจัดการเรียนการสอนห้องเรียน อาชีพเพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษาและปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

4. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล แนวทาง มีการจัดประชุมโดยให้บุคคลภายนอกเข้า มาเกี่ยวข้องเพื่อติดตามปัญหา และจัดตั้งคณะกรรมการในการจัดทำเอกสารหลักฐานเพื่อเป็นการรายงานผลการ นิเทศอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรให้กับบุคคลทั่วไปได้รับทราบ

5. ด้านการสรุปผลการดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา แนวทาง จัดให้มีการอบรมใน เรื่องผลการเรียนและจัดทำเอกสารรายงานผลการเรียนที่ถูกต้อง

6. ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา แนวทาง ให้มีการจัดสรรงบประมาณที่ครอบคลุมสื่อ การเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโดยก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

7. ด้านการปฏิบัติการบริหารจัดการหลักสูตร แนวทาง จัดให้มีการนำความรู้มาเผยแพร่ให้บุคคลที่ เกี่ยวข้องได้รับทราบถึงขั้นตอนการทำงานต่างๆ ในห้องเรียนอาชีพ

คำสำคัญ : หลักสูตรห้องเรียนอาชีพ, โรงเรียนแม่จันวิทยาคม

Abstract

The aims of this study were 1) to examine the current curriculum administration conditions of career-oriented classroom at Mae Chan Wittayakhom School; 2) to review the desirable conditions of curriculum administration for career-oriented classroom at Mae Chan Wittayakhom School 3) to develop the guidelines for curriculum administration of career-oriented classroom at Mae Chan Wittayakhom School. The scope of school curriculum administration involved 7 steps. The samples for research objectives 1 and 2 were school administrators, school committees, teachers, and parents. The research instruments were interview and questionnaire, and the data was analyzed by mean, standard deviation and content analysis. The samples for research objective 3 were divided into 3 groups: policy maker group, academic and operational groups. The research instrument was focus-group discussion, and the data was analyzed by content analysis.

The results showed that:

The current curriculum administration conditions of career-oriented classroom Mae Chan Wittayakhom School under Secondary Educational Service Area Office 36, in overall 7 aspects, revealed problems in every aspect. The problems for individual aspects were, for example, building awareness for involved persons, using the existing limited budgets, conducting classroom research, performing action plan, developing supervision activities.

The desirable curriculum administration conditions of career-oriented classroom at Mae Chan Wittayakhom School under Secondary Educational Service Area Office 36, in overall 7 aspects, were rated at the high level.

The guidelines for curriculum administration of career-oriented classroom curriculum at Mae Chan Wittayakhom School under Secondary Educational Service Area Office 36 were proposed.

1. School curriculum administration planning should appoint the committees promoting research on curriculum development of career-oriented classroom curriculum and consultation plan.

2. Preparation of school should focus on building awareness on importance of developing career-oriented classroom curriculum and organizing training and seminars to enhance skills for involved personnel, and performing public relations to allow an access the career-oriented classroom program.

3. Improvement and development of curriculum administration process for the school must setup a meeting to reflect problems in curriculum development.

4. Supervision, monitoring and evaluation should arrange the meetings that allow external parties to co-monitor the problems and appoint the working committee.

5. Summary of curriculum administration outcome should arrange the training on academic outcome and develop accurate academic report.

6. School curriculum content should allocate comprehensive and sufficient budget for teaching and learning for maximum benefits of students' in their learning.

7. Operation of curriculum administration should disseminate knowledge for involved persons in undertraining the working processes in the career-oriented classroom.

Keywords: Career-oriented Classroom, Mae Chan Wittayakhom School

บทนำ

โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 ได้ดำเนินการปฏิบัติตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการจัดการศึกษาหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ ขึ้นมาทั้งหมด 3 สาขา คือ สาขาพืชศาสตร์ สาขาไฟฟ้ากำลังและสาขาอาหารและโภชนาการ เนื่องจากโรงเรียนแม่จันวิทยาคม ได้เริ่มใช้หลักสูตรห้องเรียนอาชีพครั้งแรก ในปีการศึกษา 2560 ภาคเรียนที่ 1 ทำให้สภาพการดำเนินงานเป็นไปด้วยความยากลำบากจากปัจจัยหลายๆ ด้าน จากรายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาประจำปีการศึกษา 2560 (SAR) ที่ผ่านมามีปัญหาอุปสรรคของโรงเรียนในด้านการปฏิบัติงาน คือ ปัญหาด้านการจัดการหลักสูตร ปัญหาทางด้านการประชาสัมพันธ์ ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน ปัญหาการเรียนการสอน ปัญหาด้านพัฒนาผู้เรียน ปัญหาด้านการวัดผลประเมินผล ปัญหาด้านการนิเทศ ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ปัญหาด้านผลผลิตหรือด้านผู้เรียน ปัญหาในส่วนของเอกสารหลักสูตร และสถานศึกษามีการประเมินผลการใช้หลักสูตรไม่เป็นประจำ ทำให้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาผู้เรียนและคณะครูที่ดำเนินการห้องเรียนอาชีพ (โรงเรียนแม่จันวิทยาคม, 2560 : 54-55)

ด้วยเหตุผลและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาในฐานะผู้ดูแลหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ ครูผู้สอนและผู้มีส่วนร่วมรับผิดชอบโครงการห้องเรียนอาชีพโรงเรียนแม่จันวิทยาคม จังหวัดเชียงราย มีความสนใจที่จะศึกษาหาแนวทางการบริหารและการจัดการหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม จังหวัดเชียงราย เพื่อที่จะได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ไปใช้ประโยชน์ในการสนับสนุน ส่งเสริม นิเทศ แสวงหาความร่วมมือ พัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรห้องเรียนอาชีพให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36
2. เพื่อศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36
3. เพื่อหาแนวทางการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

ประโยชน์ของการศึกษา

1. ด้านความรู้
ผู้ศึกษาได้ทราบข้อมูลของสภาพปัจจุบันการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 นำมาสู่ความรู้ในด้านของแนวทางในการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพของโรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36
2. ด้านการนำไปใช้
ผู้ศึกษาสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นต่อไปในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

1. การบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม ทั้ง 3 สาขา ได้กำหนดขั้นตอนในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาใน 7 ขั้นตอน

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

การบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 มีสภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดในอนาคตโดยใช้หลักการบริหารหลักสูตรห้องเรียน

อาชีว โรงเรียนแม่จันวิทยาคม ตามขั้นตอนของสถานศึกษาในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาใน 7 ขั้นตอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : 60-65)

แนวทางในการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีว โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ใน 3 สาขา

การบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีว โรงเรียนแม่จันวิทยาคม ได้กำหนดขั้นตอนของสถานศึกษาในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาใน 7 ขั้นตอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : 60-65) ใน 3 สาขา คือ สาขาพืชศาสตร์ สาขาไฟฟ้ากำลัง และสาขาอาหารและโภชนาการ โดยทำการสรุปข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล การสนทนากลุ่มและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากประชากรทั้งหมดใน 3 สาขา มาวางแผนกำหนดแนวทางการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีว โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

ขอบเขตด้านประชากร

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีว โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ของโรงเรียนแม่จันวิทยาคม อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย รวม 7 คน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของหลักสูตรห้องเรียนอาชีว โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ของโรงเรียนแม่จันวิทยาคม อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย รวม 30 คน

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อหาแนวทางการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีว โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ศึกษาทำการเลือกผู้รู้แบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยประชากรที่ทำการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มนโยบาย, กลุ่มวิชาการและกลุ่มปฏิบัติงาน โดยแบ่งออกดังนี้ กลุ่มนโยบายคือ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนแม่จันวิทยาคมและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ กลุ่มวิชาการคือศึกษานิเทศก์ประจำเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ตัวแทนครูและนักวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่ทำ MOU ทั้ง 3 สาขากับโรงเรียนแม่จันวิทยาคม กลุ่มปฏิบัติคือตัวแทนคณะครูผู้สอนห้องเรียนอาชีวโรงเรียนแม่จันวิทยาคม ทั้ง 3 สาขาและคณะครูผู้สอนห้องเรียนอาชีวโรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ จังหวัดเชียงราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ปีการศึกษา 2561

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาขั้นตอนนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ตัวแทนครู จำนวน 2 คน ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 2 คน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนห้องเรียนอาชีพ จำนวน 2 คน รวมทั้งหมดจำนวน 7 คน ในโรงเรียนแม่จันวิทยาคม เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และศึกษาเอกสารและรายงานผลของโรงเรียน ผู้ศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปสาระสำคัญ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลในการศึกษาขั้นตอนนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ตัวแทนครู จำนวน 14 คน ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 5 คน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนห้องเรียนอาชีพ จำนวน 9 คน รวมทั้งหมดรวม 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง การจัดเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1. หาค่าเฉลี่ย 2. หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3. วิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 การหาแนวทางการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

ข้อมูลปฐมภูมิ กลุ่มนโยบาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนแม่จันวิทยาคม และผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ กลุ่มวิชาการ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ประจำเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 และ ตัวแทนครูและนักวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่ทำ MOU ทั้ง 3 สาขา กลุ่มปฏิบัติ ได้แก่ ตัวแทนคณะครูผู้สอนห้องเรียนอาชีพโรงเรียนแม่จันวิทยาคม ทั้ง 3 สาขา และคณะครูผู้สอนห้องเรียนอาชีพโรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนนี้ ได้แก่ การสนทนากลุ่ม รวบรวมข้อมูลโดยการ บันทึกข้อมูลด้วยตนเอง จากนั้น วิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ (Content Analysis) จากการถอดบทสนทนากลุ่ม

สรุปผลการวิจัย

สภาพปัจจุบันของการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนห้องเรียนอาชีพ มีรายละเอียดการดำเนินงานตามการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ทั้งหมด 7 ขั้นตอน สรุปได้ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาในด้านการสร้างความตระหนักให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องยังคงไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับเปลี่ยนทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่องรวมถึงทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องไม่เห็นความสำคัญในการจัดทำหลักสูตรห้องเรียนอาชีพอย่างทั่วถึง ซึ่งมองในลักษณะการเป็นภาระมากกว่า ส่วนในเรื่องของการอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นรูปธรรมและอบรมพัฒนาบุคลากรแต่ทางบุคลากรที่เข้ารับการอบรมไม่มีการนำข้อมูลที่ได้มาเผยแพร่เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาต่อ ทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องไม่มีความเข้าใจในหลักสูตรห้องเรียนอาชีพทำให้การปฏิบัติงานไม่เป็นไปในแนวเดียวกัน ประกอบกับทีมงานในการดำเนินงานห้องเรียนอาชีพไม่มีทักษะและความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรเพียงพอทำให้เกิดการล่าช้าในการดำเนินงานของหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ และรวมถึงการจัดทำระบบสารสนเทศของห้องเรียนอาชีวยังไม่เป็นระบบเนื่องจากหลักสูตรดังกล่าวเป็นหลักสูตรใหม่ที่ทางสถานศึกษาได้รับนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2560 ทำให้ระบบการบริหารจัดการจึงไม่เป็นระบบเท่าที่ควรทำให้การดำเนินงานขาดประสิทธิภาพ

2. การจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา

การจัดหลักสูตรห้องเรียนอาชีพมีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น บริบทของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น เป็นต้น จึงทำให้มีการจัดตั้งหลักสูตรห้องเรียนอาชีพขึ้น 3 สาขา คือ สาขาพืชศาสตร์ สาขาไฟฟ้ากำลัง และสาขาอาหารและโภชนาการ แต่ทางสถานศึกษายังขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนห้องเรียนอาชีพ และการกำหนดสัดส่วนเวลาเรียนตามโครงสร้างมีการปรับเปลี่ยน เนื่องจากหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ เป็นหลักสูตรที่นักเรียนที่จบการศึกษาในหลักสูตรดังกล่าวจะได้วุฒิการศึกษา 2 วุฒิ คือ วุฒิ ม.6 และวุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ทำให้นักเรียนที่เข้ารับการศึกษในหลักสูตรห้องเรียนอาชีพจะต้องเรียนมากกว่านักเรียนที่เรียนหลักสูตรปกติ คือ หลักสูตรปกติ มีเวลาเรียนอยู่ 36 คาบ/สัปดาห์ หลักสูตรห้องเรียนอาชีพ มีเวลาเรียนอยู่ 45 คาบ/สัปดาห์ ทำให้คาบเวลาเรียนเกินจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรตลอดเวลาเพื่อให้ได้โครงสร้างที่เหมาะสมและสมบูรณ์ ทำให้วิชาและสาระต้องมีการปรับเปลี่ยนตามไปด้วย และการดำเนินงานด้านการจัดทำคำอธิบายรายวิชาและจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ทางผู้สอนได้มีการจัดทำให้ทันต่อการเรียนการสอนและการใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ค่อนข้างจะสมบูรณ์เนื่องจากสาขาที่จัดตั้งขึ้นมานี้จะจัดให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาทำให้มีแหล่งการเรียนรู้มากมายและพบปัญหาในเรื่องของการใช้งบประมาณที่มีการจำกัดการใช้อย่างไม่กว้างขวาง ทำให้มีการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนได้ไม่ครอบคลุม คือ ให้ซื้อสื่อได้เฉพาะที่เป็นวัสดุเท่านั้น ไม่ให้ใช้ในรูปแบบของครุภัณฑ์ ซึ่งอุปกรณ์ครุภัณฑ์บางอย่างเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนการสอนในสายอาชีพ เช่น เครื่องเชื่อมเหล็กสำหรับห้องเรียนอาชีพสาขาไฟฟ้ากำลัง รถไถขนาดเล็กสำหรับห้องเรียนอาชีพสาขาพืชศาสตร์ เป็นต้น

3. การวางแผนบริหารจัดการหลักสูตร

การวางแผนด้านการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนทางสถานศึกษามีการวางแผนที่ดี พัฒนาสื่อการเรียนการสอนดี และการจัดกระบวนการและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างองค์ความรู้ ทักษะเฉพาะทางที่ดี แต่เนื่องจากมีปัญหาเกี่ยวกับจากการปรับเปลี่ยนเวลาเรียน หลักสูตรจึงมีการเปลี่ยนแปลง และหลักสูตรดังกล่าวเป็นหลักสูตรใหม่ทำให้ยังไม่มีบุคคลใดทำวิจัยเกี่ยวกับห้องเรียนอาชีพเพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนาจึงต้องหากระบวนการที่ก่อให้เกิดงานวิจัยหลักสูตรห้องเรียนอาชีพขึ้น การนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เพราะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานของห้องเรียนอาชีพทุกๆ ปี และสม่ำเสมอ ทำให้การทำงานของโครงการห้องเรียนอาชีพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่การนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษายังไม่มีดำเนินการใดๆ

4. การปฏิบัติการบริหารจัดการหลักสูตร

สถานศึกษามีการดำเนินการบริหารหลักสูตรตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นระบบ แต่ไม่สามารถดำเนินการตามแผนที่ได้วางไว้ให้ราบรื่นได้ กล่าวคือเมื่อสถานศึกษาได้รับนโยบายจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาแต่นำมาเผยแพร่ต่อบุคคลากรในสถานศึกษาทำให้การปฏิบัติงานบางส่วนไม่ราบรื่น ยกตัวอย่างเช่น การให้คะแนนในรายวิชาพื้นฐานโดยในหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ ผู้เรียนจะต้องได้เกรด 2 ขึ้นทุกวิชา ซึ่งเป็นข้อตกลงของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) นักเรียนถึงจะมีสิทธิ์ได้รับ 2 วุฒิ บุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ยังไม่มีความเข้าใจทำให้การปฏิบัติงานเกิดขัดข้องและไม่ราบรื่น ยกตัวอย่างเช่น นักเรียนบางคนได้เกรดประจำวิชานั้น ต่ำกว่าเกรด 2 ซึ่งครูบางท่านบอกว่าไม่สามารถให้เกรด 2 แก่นักเรียนได้เนื่องจากนักเรียนไม่ได้มาตรฐาน ทำให้นักเรียนนั้นขาดโอกาสในการรับ 2 วุฒิ เป็นต้น แต่การนำหลักสูตรไปใช้โดยยึดหลักความสอดคล้องทั้งภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎี เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพราะสาขาวิชาเป็นลักษณะการเรียนทฤษฎีสู่การปฏิบัติ ทำให้การดำเนินงานในข้อดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์

5. การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายในมีการจัดทำแผนงานโครงการการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารหลักสูตรอย่างเป็นรูปธรรม แต่ยังขาดการนิเทศติดตามหลักสูตรห้องเรียนอาชีพตามแผนงานที่ได้วางไว้ เนื่องจากกิจกรรมภายในโรงเรียนมีมากมายทำให้การนิเทศของหลักสูตรดังกล่าวไม่สามารถปฏิบัติให้ตรงตามแผนที่วางไว้ได้ จึงยังไม่มีเอกสารหลักฐานการจัดทำรายงานการนิเทศ ของห้องเรียนอาชีพ และสถานศึกษามีการจัดประชุมผู้ปกครองแต่ไม่มีการติดตามปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรม

6. การสรุปผลการดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษามีการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเป็นลายลักษณ์อักษรทุกปีการศึกษาและยังขาดการรายงานสรุปผลการดำเนินการในส่วน of หลักสูตรห้องเรียน

อาชีพอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร มีการสรุปผลการเรียนของกลุ่มสาระต่างๆ แต่ไม่เป็นไปเกณฑ์ของห้องเรียน อาชีพอย่างชัดเจนและครบถ้วน เนื่องจากนักเรียนบางกลุ่มที่เข้ารับการศึกษในหลักสูตรดังกล่าวเป็นนักเรียนที่ขาดโอกาสและไม่ปรับตัวให้สามารถเรียนตามหลักสูตรได้ ทำให้ผลการเรียนรู้บางวิชาต่ำกว่าเกณฑ์ของห้องเรียนอาชีพที่ได้ตั้งเป้าเอาไว้จึงต้องมีการปรับปรุงในกรณีดังกล่าวต่อไป และขาดการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

7. การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษามีการนำข้อมูลและปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษามาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาแต่ยังไม่ครอบคลุมถึงหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ และสถานศึกษามีการปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรและพัฒนาผลสัมฤทธิ์โดยการปรับเปลี่ยนสาระวิชาเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับสาขาวิชาอยู่เสมอ เพื่อให้ตรงตามความถนัดของผู้เรียนพร้อมทั้งยังปรับปรุงหลักสูตรโดยสอดแทรกจริยธรรม คุณธรรมและเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพทุกรายวิชาเพิ่มเติมเพราะหลักสูตรห้องเรียนอาชีพมีเป้าหมายเพื่อให้มีความรู้เรื่องอาชีพเมื่อจบหลักสูตรดังกล่าวก็สามารถที่จะนำความรู้ที่ได้รับมาประกอบอาชีพได้

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

สภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดในการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 มากที่สุด จากแบบสอบถามสรุปได้ว่า ขั้นตอนที่ 3 การวางแผนบริหารจัดการหลักสูตร เป็นอันดับหนึ่งที่ต้องการให้เกิดสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด อันดับที่ 2 เป็นข้อที่ 1 ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา อันดับที่ 3 เป็นข้อที่ 4 ด้านการปฏิบัติการบริหารจัดการหลักสูตร อันดับที่ 4 เป็นข้อที่ 5 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล อันดับที่ 5 เป็นข้อที่ 2 ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา อันดับที่ 6 ข้อที่ 7 ด้านการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา อันดับสุดท้ายที่ต้องการให้เกิดสภาพที่พึงประสงค์น้อยที่สุดคือข้อที่ 6 ด้านการสรุปผลการดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ข้อมูลดังกล่าวจะนำมาเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลในด้านของการศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 เพื่อให้ได้หัวข้อการสนทนาเพื่อหาแนวทางในการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

การอภิปรายผล

ภาพรวมของสภาพปัจจุบันการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 จากแบบสัมภาษณ์และการศึกษาเอกสารและการรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษา จากรายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาประจำปีการศึกษา 2560 (SAR) เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาเป็นอันดับแรก จากแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาสู่การหาแนวทางการบริหาร

หลักสูตรห้องเรียนอาชีวศึกษา โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 โดยมีขอบเขตเนื้อหาเป็นขั้นตอนในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาใน 7 ขั้นตอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : 60-65) ซึ่งใน 7 ขั้นตอนจะประกอบด้วยรายละเอียดขั้นตอนในการดำเนินงานทำให้มองเห็นปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะสามารถหาแนวทางการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีวศึกษา โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 โดยเรียงลำดับตามปัญหาและสภาพที่พึงประสงค์ ดังนี้

การวางแผนบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

การวางแผนบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเป็นการเตรียมการจัดทำเอกสารและคู่มือเกี่ยวกับจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้และกลุ่มสาระ รายวิชา ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน การจัดระบบการวัดและประเมินผล การจัดทำแผนงาน/โครงการ การระดมทรัพยากร เพื่อใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตร รวมถึงการจัดระบบการนิเทศภายใน จากข้อมูลสัมภาษณ์และรายงานผลรายงานของสถานศึกษาจะเห็นว่าการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในภาพรวมจัดอยู่ในระดับดี แต่ยังคงพบปัญหาด้านของการบริหาร คือ 1) หลักสูตรห้องเรียนอาชีวศึกษาเป็นหลักสูตรใหม่ทำให้ยังไม่มีบุคคลใดทำวิจัยเกี่ยวกับห้องเรียนอาชีวศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนา 2) ปัญหาเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนเวลาเรียน หลักสูตรจึงมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย 3) ปัญหาด้านการพัฒนาผู้เรียน

การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาในสภาพปัจจุบันของสถานศึกษาเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากร คือ ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ให้เห็นความสำคัญของหลักสูตร มีการอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร รวมถึงการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการของสถานศึกษา เป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการเพื่อดำเนินการ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ และนำมาจัดทำข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาให้เป็นระบบ จากข้อมูลสัมภาษณ์และรายงานผลรายงานของสถานศึกษาจะเห็นว่าการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังคงพบปัญหาด้านของการบริหารคือ 1) การสร้างความตระหนักให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องยังคงไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่องทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องไม่เห็นความสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาพร้อมทั้งสถานศึกษามีการปรับเปลี่ยนผู้บริหารสถานศึกษาทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงษ์ สิงหะพล (2547 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย การเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ประเมินหลักสูตรจะทำให้บุคคลเห็นความสำคัญของหลักสูตรมากยิ่งขึ้น 2) บุคลากรที่เข้ารับการอบรมไม่มีการนำข้อมูลที่ได้นำมาเผยแพร่เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาต่อ 3) ทีมงานในการดำเนินงานห้องเรียนอาชีวศึกษาไม่มีทักษะและความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรเพียงพอทำให้เกิดการล่าช้าในการดำเนินงานของหลักสูตรห้องเรียนอาชีวศึกษา 4) การจัดทำระบบสารสนเทศของห้องเรียนอาชีวศึกษาไม่เป็นระบบเนื่องจากหลักสูตรดังกล่าวเป็นหลักสูตรใหม่ที่ทาง

สถานศึกษาได้รับนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2560 ทำให้ระบบการบริหารจัดการจึงไม่เป็นระบบเท่าที่ควรทำให้การดำเนินงานขาดประสิทธิภาพ 5) ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ไม่ครอบคลุม ซึ่งจากแบบสอบถามได้สำรวจเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์จะเห็นวาระระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดแสดงว่าในขั้นตอนการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาจึงเป็นขั้นตอนสำคัญในการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36

การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

ด้านการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเป็นการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการนำผลการติดตามและรายงานการประเมินไปใช้ในการวางแผน พัฒนาคุณภาพการศึกษา ปรับปรุงการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและสามารถนำข้อมูลไปใช้ในอนาคตได้ การปรับปรุงและพัฒนาเช่น การปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์โดยใช้วิธีการปรับเปลี่ยนสาระวิชาเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับหลักสูตรนั้นๆ และยังสนับสนุนในด้านคุณธรรมจริยธรรมและเจตคติที่ดีในการประกอบอาชีพอีกด้วย ซึ่งในด้านนี้มีสภาพดำเนินการในปัจจุบันอยู่ในระดับดี อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาจะต้องมีการติดตาม ดูแลคุณภาพการจัดทำหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและครบวงจรและนำผลจากการติดตาม กำกับดูแลคุณภาพนั้นมาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 60-65) หลักสูตรหมายถึงการบูรณาการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามที่สังคม ชุมชนท้องถิ่นคาดหวัง และกำหนดแผนงานไว้ล่วงหน้า โดยสามารถปรับเปลี่ยนแปลงพัฒนาให้เอื้อประโยชน์ต่อผู้เรียนมีความรู้สูงสุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคล แต่ยังคงพบปัญหาอยู่บ้าง คือ 1) สถานศึกษามีการนำข้อมูลและปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษามาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและยังไม่ครอบคลุมถึงหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ

การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลเป็นการดำเนินการโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการการวางแผนการนิเทศ การจัดทำแผนงานโครงการนิเทศ การจัดทำเอกสารหลักฐานการนิเทศ การจัดระบบการนิเทศ และประเมินผลการใช้พร้อมทั้งประชุมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อติดตามปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งนำไปสู่แนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรต่อไป จากข้อมูลสัมภาษณ์และรายงานผลรายงานของสถานศึกษาจะเห็นว่า การดำเนินงานในสภาพปัจจุบันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในระดับหนึ่ง แต่ยังคงพบปัญหาด้านของการบริหาร คือ 1) ปัญหาด้านการนิเทศไม่เป็นระบบ 2) การวัดและประเมินผลในการใช้หลักสูตรห้องเรียนอาชีพไม่เป็นปัจจุบัน

การสรุปผลการดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

ด้านการสรุปผลการดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเป็นการดำเนินการสรุปผลการใช้หลักสูตรทุกภาคเรียน การจัดทำรายงานสรุปผลซึ่งจะเป็นผลการเรียนของกลุ่มสาระต่างๆ มีการนำผลการประเมินมาสู่กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างเป็นระบบ จากข้อมูลสัมภาษณ์และรายงานผลรายงานของสถานศึกษาจะเห็นว่า การดำเนินงานในสภาพปัจจุบันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในระดับหนึ่งซึ่งถือว่าเป็น

ด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญพบ จันทมัตตุการ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนนาร่อง สังกัดกรมสามัญจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างพบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนกับปัญหาด้านการสรุปผลการดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาไม่แตกต่างกันซึ่งมีมุมมองเหมือนกันว่า มีปัญหาน้อยที่สุดใน 7 ด้าน แต่ยังคงพบปัญหาด้านของการบริหาร คือ 1) ขาดการสรุปผลการดำเนินการหลักสูตรห้องเรียนอาชีพต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและชุมชนเป็นลายลักษณ์อักษร

การจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา

ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษาเป็นการดำเนินงานต่างๆ ซึ่งประกอบไปด้วยการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละช่วงชั้น และสัดส่วนเวลาเรียน กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค จัดทำคำอธิบายรายวิชา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กำหนดสื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ กำหนดการวัดและประเมินผล บริหารจัดการงบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากรให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา จากข้อมูลสัมภาษณ์และรายงานผลรายงานของสถานศึกษาจะเห็นว่าการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังคงพบปัญหาด้านของการบริหาร คือ 1) ขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนห้องเรียนอาชีพ และการกำหนดสัดส่วนเวลาเรียนตามโครงสร้างมีการปรับเปลี่ยนตลอดเวลา 2) ปัญหาในเรื่องของการใช้งบประมาณที่มีการจำกัดการใช้อย่างไม่กว้างขวาง ทำให้มีการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนได้ไม่ครอบคลุม ซึ่งอุปกรณ์ครุภัณฑ์บางอย่างเป็นสื่อที่จำเป็นในการเรียนการสอนในสายอาชีพ 3) การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ยังไม่มีประสิทธิภาพ ต้องมีการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบ Backward Design หรือรูปแบบที่หลากหลายตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

การปฏิบัติการบริหารจัดการหลักสูตร

การปฏิบัติการบริหารจัดการหลักสูตรเป็นการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ โดยมีสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ จัดหา เลือกใช้ ทำและพัฒนาสื่อ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แนะนำวิจัยเพื่อพัฒนา การประเมินคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ นิเทศ กำกับ ติดตาม จากข้อมูลสัมภาษณ์และรายงานผลรายงานของสถานศึกษาจะเห็นว่าสภาพปัจจุบันมีการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในภาพรวมจัดอยู่ในระดับดี ยกตัวอย่างเช่นการเรียนทฤษฎีสู่การปฏิบัติ ทำให้การดำเนินงานในข้อดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป็นต้น อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและดำเนินการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพโดยต้องสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครองและชุมชนว่าผู้เรียนจะมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและเกิดสมรรถนะสำคัญ ตลอดจนมีลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 1)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. สถานศึกษาควรจัดหาวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญ มาให้ความรู้ความเข้าใจ แก่บุคลากร โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ จัดแหล่งศึกษาค้นคว้า เอกสาร คู่มือ และจัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบันทันสมัย ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
2. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการสร้างความเข้าใจกับครู นักเรียน ผู้ปกครองให้เข้าใจหลักการของนโยบายและวิธีปฏิบัติของโรงเรียน และสร้างความความตระหนัก (awareness) ให้เกิดแก่ครูและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน เพื่อสร้างความร่วมมือในการพัฒนานักเรียน
3. ควรให้นักเรียนได้สะท้อนความรู้ และประเมินผลการทำกิจกรรมด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นสื่อ และควรเน้นการใช้คำถามที่กระตุ้นการคิดให้มากขึ้น
4. ควรมีการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนในการจัดกิจกรรมและในการจัดกลุ่มผู้เรียนควรคำนึงถึงความเหมาะสม จำนวนนักเรียนต่อกลุ่มที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและช่วงวัยเป็นสำคัญ
5. ควรจัดหลักสูตรให้หลากหลายและให้นักเรียนได้เสนอหลักสูตรที่สนใจอยากเรียน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ พบว่าควรมีการศึกษาถึงขั้นตอนการวางแผนบริหารจัดการหลักสูตรห้องเรียนอาชีพเนื่องจากผลการศึกษาในด้านสภาพปัจจุบันในขั้นตอนการวางแผนบริหารจัดการหลักสูตรพบปัญหาที่ต้องแก้ไขมากที่สุด
2. การศึกษาสภาพที่พึงประสงค์พบว่าควรมีการศึกษาถึงขั้นตอนการวางแผนการบริหารหลักสูตรเนื่องจากผลการศึกษาพบว่าสภาพที่พึงประสงค์ในด้านการวางแผนการบริหารหลักสูตรมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด 7 ขั้นตอน
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารหลักสูตรห้องเรียนอาชีพ โดยใช้กระบวนการหรือทฤษฎีในการสร้างยุทธศาสตร์การทำงานในแต่ละด้านอย่างชัดเจน

รายการอ้างอิง

- บุญพบ จันทมัตตุการ. (2546). การศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2.
(การศึกษานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. กำแพงเพชร.
โรงเรียนแม่จันวิทยาคม. (2560). รายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาประจำปีการศึกษา
2560 (SAR). เชียงราย: โรงเรียนแม่จันวิทยาคม.

สมพงษ์ สิงหะพล. (2541). 19 วิธีการจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ. กรุงเทพมหานคร: ดวง
กลมสมัยหลักสูตรบูรณาการ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). หลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา. เอกสาร
ประกอบการอบรมหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศ 9-10 กันยายน 2552.

ขอนแก่น: สำนักงานฯ.